

Позив на претплату

Многим нашим претплатницима истјече претплата крајем овог мјесеца, те је већ вријеме да претплату обнове како им се не би лист идућег мјесеца обуставио. Администрација листа никоме без разлике не шаље лист на вересију, те ће зато даље шаљање обуставити и свима онима, којима претплата истјече, а благовремено је не обнове. Исто тако за идуће полугође на лист могу се претплатити и сви они, који га до сада нијесу примали, а жељели би да га примају. На лист је најзгодније претплатити се код поште. Све поште примају претплату на наш лист како у земљи, тако и на страни. Цијена је листу за по године за Црну Гору 5 перпера, а за иностранство 7¹/₂ франака.

Цетиње, 12. јуна 1912.

Администрација
„Цетињског Вјесника“.

Цетиње, 30. јуна

Псећи дани велике љетне жеге не успјеше повући у хладовину одмора крушне догађаје са политичке свјетске позорнице.

Богатши власти и пара растурују се по разним бањама, али изненађења им се гомилају за леђима. Свијет се налази у нервози. И највећи љубитељи мира и противници крвопролића измирили су се са мишљу, да је питање општег оружаног разрачунавања данас и озбиљније и погребније него у она давна дивљачка времена, кад је човјек у човјеку гледао звијера.

Буктињу рата запалиће Енглеска и Њемачка. Хладни мислиоци и први људи у оба царства признају, до душе, да је споразум између истијех потребан, али да је неостварљив. Питање о пријенству ријешитиће мач. А пошто се обадвије државе налазе свака на челу своје групе савезника, природно је да ће у свађу и њих уплести. Сад се још једино расправља о томе, кад треба да подијеле мегдан, да ли одмах, или касније. Многи су за то на једној и другој страни, да је боље одмах. Нарочито енглеска штампа заступа мишљење, да се не смије одуговлачити, јер Њемачка бива све силнија. И доћи ће какав ситни повод. Измислиће се, подметнуће се. Кад се двојица одавно попријекно гледају, довољан је само један општрији поглед, један неделикатнији покрет било са једне од двију страна, и бој је већ плануо. Мудри политичари предсказују да ће енглеско-њемачки рат, а с њиме европски рат, планути изненадно, преко ноћ. Кад европски народи тако рећи буду спавали, или се богатији свијет одмарао по бањама, телеграфска жица јавиће немилу вијест о почетку оружаног сукоба.

У ствари Енглеска и Њемачка се одавно налазе у рату. Оне су у рату од како постадоше једна другој озбиљни такмаци у трговини, индустрији, флоту. Реже једна на другу више година. Не ратује се једино онда кад падају ударци по глави. То је само потоња фаза рата. Рат отпочиње много раније у души: завистију, мржњом, подметањем, оговарањем, духовном борбом, припремама, оружањем. Па кад се све то сврши и мржња преткисне, а интереси се у највишој мјери укрсте, тад је довољна једна варијанта.

Такво је стање међу Енглеском и Њемачком. Мука напријед, још теже патраг.

Бечка полуслужбена штампа пикује.

Аустрија од ове јесени имаће два милиона војника!

Нови војни закони протурени су кроз оба парламента у Пешти и Бечу. Примљени су сви приједлози, који се односе на повећање броја војника и војних новчаних издатака.

Два милиона аустро-угарских и четири милиона њемачких војника опомена су свакоме, ко не мисли с нама озбиљно рачунати, и пријети бечка штампа. Тијех шест милиона — продужава речена штампа — најпоузданији су заштитник европског мира!

Е, јест нека предпотопска седмоглава аждаја тај европски мир, кад га морају чувати шест милиона до зубију наоружаних војника!

Све у здравље и срећу мира, а онамо сваке године нови корнуси, нове ратне дађе, нови милиони за војне сврхе!

Нека се сјете тијех шест милиона војника и они на Западу, и они на Сјеверу, — узвикује „Нова Слободна Преса“.

А они са Запада и Сјевера не остају им дужни.

Енглеска ће до 1915. г. имати 50 дреднота (највећих убојних бродова), Русија овијех дана одобри милијарду и 300 милијона за своју нову флоту. Француска већ и онако корача на челу војног савршенства, измишљајући нова боља и убитачнија техничка средства за брже и успјешније клање људи.

И опет се сви скупа пренемажу и лицемјерно ударају у груди, заклињући се вјерношћу миру.

Састали су се два моћна цара. Изразговарали су се пуна четири дана Цар Русије и Цар Њемачке.

Са једне и друге стране званичне новине тврде, да је састанак био изванредно срдчан и да су се пријатељски односи међу оба царства и двора утврдили. Да не би овај свијет, који са страхом по своје спокојство прати сваки састанак

моћних владалаца, помислио да се ту нешто ковало противу општега мира, и једна и друга страна изашле су пред Европу са објашњењем, зашто су се цареви састали.

Прије свега састали су се ради интереса својих држава. Сасвијем природно.

Послије, састанак је имао сврху да створи један јак услов више за одржање спољњивих односа међу закрљивеним Тројним Савезом и Тројним Споразумом и за обезбјеђење — европског мира!

Ову ријеч „мир“ просто би ваљало избацити из данашњег европског политичког рјечника. Она је изгубила своје првобитно значење, исто као што је и код неких српских слободњака и демократа ријеч „демократија“ постала средство да се прикрије све, што је противно њеним узвишеним начелима.

И састанци владалаца, и нови дредноти, и нова средства, и нове милијарде за флоту, и нови топови и разметање са шест милиона њемачко-аустријских војника, — све то сачињава хор, који пјева химну миру!

Благо европским народима са таквим миром!

Хипокризија и макијавелизам добиће праву своју примјену тек у почетку просвјешћеног, слободноумног, напредног XX. вијека.

Ми мали ипак се томе можемо само радувати. Не бојмо се толико њихових брзометних топова, митраљеза, дреднота и корнуса, колико слатких неискрених ријечи, заогрнутијех плаштом хришћанске љубави, братства, слободе и мира међу људима.

Цетиње, 30. јуна

Париска „Temps“ демантира вијести о споразуму између Енглеске, Француске и Италије, да је склопљен за то, да се у Средоземном Мору одржи status quo. Цетина је у ствари само то, да се енглеска и француска дипломатија труде како би већ десетогодишњи споразум уврстиле између Италије с једне стране, а с друге стране између Француске и Енглеске.

У недељу пропутовао је кроз Турин талијански министар-предједник Болити са породицом. Једном поштару, који га је питао о вјестима ради мира, изјавио је Болити, да приближило на Турску и Италија нијесу у стању упусти се у преговоре о миру. Војне операције у Триполису се, рекао је, сасвијем нормално развијају.

Пут шефа француског кабинета у Петроград означаје се у међународним дипломатским круговима као противтежа састанку царева у Балтичком Порту. Француски министар-предједник Понкаре стићи ће 25. јула у Кроштад, па ће се 26. и 27. јула у Петрограду састати са руским министром спољних послова Сазоновом, да с њим конференца. Четвртог дана примиће га цар Никола у аудијенцију, а затим ће ићи у Москву, гдје ће се састати с руским послаником у Паризу Павловскијем. Послије тога пратиће се опет у Париз.

По листовима

Криза муслиманских држава

Скопљански „Народни Глас“ доноси: „Неодољиво, као по некаком фаталном такту, развијају се крутни догађаји у муслиманским земљама. Напореда са заплетима околу пријестонице на Златном Ругу, а који се стварају ван ње, и

противу воље њене, свакодаке буне у класичној Персији, стављају у покрет дио азијског муслиманског свијета, као што разноврени европски прохтеви узбуђују дехове у Мароку, у западним крајевима муслиманске Африке. Као на каквим огромним терацијама, у средини је Цариград, са Калифатом свих вјерних, а десно и лијево, Техеран и Фез. Турској же је да одуму неораведно муслимански Триполис, и изазивају јој устанак и перете у муслиманском Јемену, Хеџазу и Арбашији. Персијани поред своје добре воље да се спасе унутрашњих недаћа и крвавих ратова, све се више заштиће, и нико не умје да предвиди судбину њену. Док Мароку, под Мулај Хафидом, преживљује пошљедње дане своје самосталности, и крвави догађаји, који се дешавају ових дана околу Феза, само још боље наговјештавају крај једног Судтаната који је имао и сјаја и славе.

У другом полу година Европљани су успјели да вежу своје посебне, често себишне интересе за ове муслиманске крајеве. Постелено и полако развијале су се ствари. Европа је била на модеран начин предузела нове кредитне војне противу Ислама. Сулар, Западна и Источна, Крста и Посумесена, постаја је свелачи, у колико су се лаче оцртавале жеље Европљана да господаре цијелим муслиманским свијетом. Врће је код муслимана, неоспорно расло, док није добило овај данашњи облик, кад се око Турске, можда и без њенога учашћа, услед рата Италије, окупују муслимански народи, арапски шени, судански сенусији, персијски бахтијари и други муслимански фактори.

У овим тренуцима судара, убачена је ријеч муслиманска опасност, налик на негдашње прне или жуђе опасности. Је ли то буђење Ислама? Као сграховита плашња нестичу се муслимански национализам, турски патриотизам, марокански фанатизам, персијска мржња према странцима. Сви муслимански народи под разним видовима, пројављују своје незадовољство, које би једнога дана могло да узме облик светог рата противу хришћанства и у коме би милиони правозверних, растурили на четири стране свијета, пружили једни другима руку, да би се спасли европског јарма, и да би задобили своје право на живот под сунцем небесним.

Какве могу бити пошљеднице, скоре или далеке, тешко је казати. Борба је неравна, али поред тонова са страшним гласима и оклопњача од којих срце задрихне, којима располажу Европљани, има још и осјећање заједнице муслиманске, названи га фанатизмом, које је тако исто у стању да улије страх и трепет. Не може се знати да ли ће доћи дан обрачунавања.

Ма како се развијале ствари између Западна и Истока, ми Балканин имамо да будемо највише обазриви, јер смо ми на путу између њих, јер смо ми на мени и једних и других. Криза муслиманских држава у непосредној је вези и са нашим оштанком, и са нашим животом, и морамо је пратити будно и непрестано, и спремати се да нас бујница догађаја не прегизи и уништи“.

Балканска конференција

Остварење конфедерације и задатак њен

У јавности је опет избило питање о остварењу конфедерације балканских држава. Тим питањем се сада поново забављају многи листови балканских земља, па и српска штампа о томе говори.

У бугарском листу „Дану“ изашло је низ чланака о балканској конфедерацији. Ти чланци привукли су велику пажњу, јер се држи да их је писао један од истакнутих бугарских државника, бивши министар Малинов, и придаје им се велика важност.

С обзиром на то, као и на чињеницу, да је извод тих чланака дошао и лист бугарске владе и ми се нарочито заустављамо на закључак ових чланака.

Он се састоји у овоме:

Споразум балканских држава, међу које би приступила и Турска, немогуће је још велики низ година. Споразум може да се оствари само између Бугарске, Србије, Грчке и Црне Горе с овом сврхом: солидарност за заштиту самосталности и независности државе и државнога напретка; солидарна политичка заштита хришћанских народа у Турској, одрицање свих самосталних преговора за територијалну експанзивност; солидарност у

економским интересима, одстрањење агресионих циљева и настојања; евентуална оншта заједничка акција код рјешавања балканског питања, и коначно усвајање политике ове велевласти, која би најбоље одговарала односима на Балкану.

Као разлог због чега треба Турску издвојити из овог споразума, писац наводи то што с Турском апсолутно не може да дође до споразума, ради тога, што све ове четири државе мисле и настоје да прошире свој државни територијални интереси у Турској, што оне имају своје своја подручја, на којима већ тиче низ година раде око напретка својих суплементних, а с таквом државом не могу доћи у споразум, па и ако би се споразум с њоме склопио, не би био искрен, а такав споразум не би дошao никоме корист.

Турско-талијански рат

Акција Италије у Егејском Мору

Талијанско министарство рата саопштава да је до сада на бојишту што било што од рата умрло за вријеме рата 67 талијанских официра и 588 војника. У овој пијеси урачунали су војници, који су ишчезли, а тих има два официра и 325 војника, већином од 11. септембра 1911. дакле од дана битке код Шара Шата.

Колико су губитци Турака, за то нема укупних статистичких података са службене стране. Ту рат још увијек траје и ко зна колико ће изјести жртва и с једне и с друге стране.

Из Милана јављају да Талијанци спремају да запосједу турске острва Хиос и Митилена у Егејском Мору, те су већ и војни лекари послани за случај напајања на та острва. Талијански ратни бродови увијек прстаре по Егејском Мору.

Турска се опет спрема на сваку евентуалност. Она рачуна и с тиме, да би Италија могла напасти и на копно. У Паризу се мисли да би талијанска војска могла напасти — како берлинском Тагу — јавља његов паризацки дописник — на Дарданеле као и на Смирну. Италија би, по турском мишљењу, за ту операцију требала 50—60.000 војника, које би могла пребацили нешто из Италије, а нешто из Триполита, јер у Триполиту морају да застану операције за вријеме летње жете, те гдје ради тога није потребно држати 105.000 војника. Талијанци морају истом да за се учине оперативну базу на једном или више тих острва, јер се с некривањем војске на копно не може рачунати с тога, што на обалама нема погодних мјеста за некривање, док би се иначе снага распоредила. У овом случају ратни бродови не би могли заћи у јачу заштити. Код би се потребна војска сабрала на острвима, онда би се уз заштити тешких топова и ратних бродова војска могла прескати на копно. Од већих острва у првом реду долазе у рачун Хиос, Митилена и Лемнос, док је Митилена и остало острва, да наведе терен за базу будућих операција. У случају,

ако Митилена буде запосједнута, по свој прилици ће се Дарданели и опет за промет трговачких лађа затворити, а свакако, буду ли запосједнута острва Лемнос и Хиос.

Турска је, пише «Таг» дописник даље, спремна за случај некривања талијанске војске на Дарданели и пред Измиром. Већ су узнеке концентрације свршене. Заповједништво на Дарданелима је преузео дивизиони генерал и сенатор Али Риза паша, који је био врховни заповједник артиљерије у рату с Грчком. Али Риза паша је ушао у Ђеззаној. Четама у Измиру заповједа при дивизионар Абдулах паша, прије заповједник војног збора у Дренополу; шеф његовога генералног штаба је познати Пертевиј. Оба су, вели, пријатељи с генерал-фелдмаршалом бароном Годцом. Оба заповједника, Абдулах као и Али Риза паша, познати су као врло одаучни официри.

Овим тога се још јавља да је турска влада дубљачила да затвори Дарданеле, чим Италија удари на Хиос и Митилена. По Паризу се шири вјест, да је Русија на југу сабрала три војна збора, а из службених турских вјести се слаже да је у Турској сада под милиона људи под оружјем.

Мисли

Колико треба хитати да се о коме рече добријим ријеч, у колико треба спор бити да се о коме рече ружна ријеч.

Једна женска влас више има снаге, него неколико коњске вуче.

Нити жури да прву ријеч рекнеш, нити чекај да је твоја пошљедња.

Не понеси се што о некоме знаш, јер спрема се на огледе у ономе што знаш него колико знаш. Боље је знати једну ствар темељито него стотину површно.

Бити незналица за многе није ништа тешко, али им рече да су незналице, смртна је увреда.

Рат није ништа непривредно; он је у природи људи. Војевати противу рата значи војевати противу људи, противу природе; значи рат противу рата.

Словенство

Прослава у Бугарској. На дан 6. јуна ове године завршиће се 75 година од рођења поборника бугарског широмог ослобођења Васила Левског. У Бугарској се спремају да га дан прославе на свечани начин.

Хрватска насеобина у Грчкој. Др Нико Жулић, кустос Народне Музеја, у Београду, који се недавно вратио из свог подухват научног истраживања по турском Архивату и Грчкој ради антрополошких истраживања, бавио се извесно вријеме и у селу Хауваг (Хрват) на талеско од Атине. Жулић је забележио особине и обичаје становника тога села, које се битно разликују од особине грчког живља и имају много сличности са обичајима хрватског народа. Та своја опажања Жу-

лић ће објавити у коме од хрватских листова а прорачуће их са неколико фотграфских снимка.

Огромни губитци руских банака. Задњих дана пале су цијене жита у Русији врло знатно, те су многи велтршци жита спали на прозјачки штап, а поврх тога су изгубиле банке, које имају трајбина код ових, велике своте. Набројаћемо губитке главних банака: Интернационална банка у Петрограду 42 милиона круна, Азав-Дон банка 30 милиона, Сибирска банка 23 милиона, Руско-азијатска банка 15 милиона, Руска трговачка банка 10 милиона и т. д. Губитак ових 5 банака износи већ 120 милиона круна.

Разговор матера с дјецом

— Прево с руског Крсто П. Иванишевић, свршени богослов — (2)

Молитва

Молитва је, драга дјечо, разговор с Богом, — у коме ми с њим говоримо више срцем, него устима. Молити се Богу значи узносити се мислима Богу, који је на небу и у исто вријеме с нама на земљи. Кад смо погинуо увјерени, да Бог невидљиво присуствује нама и чује нас, тада Му узносимо наше мисли, иштемо Му оно, што нам је потребно, пошљамо се са страхопоштовањем пред Његовим свемогуђством, осјећамо да Га љубимо за Његово милосрђе: ево што значи молити се. Молитва је једна од првих наших дужности. Господ Исус Христос у својем Еванђељу често заповједа да се молимо, и сам се као Бог, премда му није било нужно да се моли, као човек, непрестано моли, да би нам остварио примјер тога свога рада. Не старати се о молитви значило би не покоравати се Богу и бити непријатељ самом себи; ви ћете то лако разумети. Ми, дјечо, непрестано просимо милости и благодати у Бога. Он једини може очувати живот, који нам је Он дао, и ми би га се лишили, чим би он престао да се стара о нама. Очисти те расту биљке и сазријевају плодови, који нам служе за храну. Он даје извориња воду, којом тулимо жеђ, опцама вуну, која нам служи за топле хаљине; сваки дан Он уклања од нас безброј опасности; а у болести нашој, дјечо, ко благосиља стараше о нама оних, који нас љубе? Ко даје престоје пољском пшеници и травама својство да нас дјечо? Све Бог, и сам једини Бог. Ако нас, као што видите, потребе телесне принуђавају често да приближимо молитви, то нас, не мање, принуђавају потребе душевне, које су много важније од првих. Душа је важнија од тијела, зато што је она створена по образу и подобију Божијем; она је бесмртна. Због не и треба да се више и чешће молимо. Здравље и његову душе сачињавају невиност и мудрост; највиши ризик је квалитет и само. Би ли се без Божије помоћи човек могао одупрети рђавим наводностима, које га заводе, — њега, који је од часа рођења склоњен на грјех! Не осјећате ли ви, тако млади, у себи те опасне склоности к непослушности, и зар вам се не дешавају да кажете, да вам је досадно испуњавати своје дужности, да вам је послушност веома тешка, да се не можете поправити, да не можете промијенити своју нарав? Ах! и одрасли људи нису успаву то сами учинити, сами собом, али је све могуће Божијом помоћу.

на саму Рајну; у Пацу, насловену на брежуљак; у Флоренцу, у дну палата у Бриту, у старим селачким кућама, у сред опустошених Ани.

У Женеву под димовима у Вебеју, под зеленим јабукама у Хавру, поред Атланца у Венецији, на узвишеном Јиду гдје узире банјера Адрија у трави гробова.

Свуда гдје под пуним небом замахах срце и своје очи, криване вјечитом раниом; свуда гдје ме вуче хрме досада и по стаји води моју замореност за собом.

Свуда, непрестано промијенити у жељи познана свијета, пратио сам срце моје очи. Свуда гдје сам сачао оно што сам видео, али човјека и његове обмане.

Свуда, дужином пута, ја сам ставио своје чело међу длачине и језице као злато; свуда, као оца, који оставља рупу на забуну, ја осјећах да моја душа откољује.

Свуда гдје хтјех да спазим, свуда гдје хтјех да узирем, свуда гдје дидиривах земљу, на кој је пут дошао и сине покривају одјеви у прио, који ми нагледаше као брат.

Код ел ти вода у свом животу увијек видим на своје путу? Ја не могу да одерујем, у твоју меланхолију, да ти видиш моју јадну судбину. Твој елантис оојех је позван, твоје сузе су болне; вид те видим поим

коју називају милошћу и у коју Бог никада не одрне усрдне молитве. *Иштите и даће вам се*, рекао нам је Спаситељ (Мат. 7,7). Његове су ријечи истините.

Кад се треба молити? Сам Исус Христос нас учи, дјечо, да се треба свагда молити (Лука 18,1) и да сам вам тумачи, колико је то за нас потребно. Не задовољавајте се тиме, што ви читате молитве јутром и вечером, но се навикните да се молити и цијело дана. Ви то можете чинити а да не падате на колена и говорите много ријечи. Добра мисао већ је молитва; добро дело, добро извршена дужност, савладано искушење — такође су молитве, чим се говор узноси к Богу. И осим тога, у току дана, колико је случајева, кад би требали шиљати Богу срдачну молитву! Понекад, да би Му захвалили за утехе, које нам Он даје, реците Му: „Господе, како си Ти милостив према мени!“ Дру и пут, да би испросио његову помоћ, кад тобом овлада искушење, које те вуче на зло, ти ћеш рећи: „Боже мој, ја бих усудио љепости мојој, али још бодље жељим да будем паметан; помози ми!“

На тај вам начин, дјечо, може молитва проћи у навик и постати вам пријатна и ви ћете се удостојити Божијег благо-слова, који вам Он свагда може дати.

Како се греба молити?

Прије свега треба се, дјечо моја, молити Богу с навешком смиреносћу, зато што ми, слаба створења, често веома грешна, узносимо у молитви срца наша к свемогуђу Богу. Треба се такође молити с најљубом, мислити о ономе што говоримо, не окретају главу овамо или тамо, да би видели шта се ради око нас; не хитати при читању молитве, да би прије свршили. Не треба молитву сматрати као обичну ствар, о којој не треба размисљати, већ сваки пут, кад се молимо, треба нам се за то спремити, да би обратили пажњу на рјечи које изговарамо. Тражење Божије милости веома је важна моља. Како можемо тражити да нас он чује, каже један Божиј угодник, кад смо себе већемо да чујемо? Истина је, дјечо, да је тешко, особито у вашим годинама, мислити дуго о једном те истом. Бог то зна и Његово попуштљиво милосрђе опростаће вам, ако се ви у молитви занесете другим предметом. Старајте се само да би што прије одвратили душу од споредних мисли.

Ми смо се такође дужни молити с вјером и у име Исуса Христа; сам је Он рекао: што год нитете Оцу у име Моје даће вам (Јов. 26, 23.). Како се богато обећање за нас садржи у тим ријечима, дјечо моја, за нас, који треба толико много да молимо! Призивајте с вјером свето име Исуса Христа; помоћу Њега ћете добити све, што вам је потребно. — Напошљедку ми смо се дужни молити с постојаносћу, не престајући, не тугујећи чак ни онда, ако одмах не добијемо од Бога оно, за што смо Га молили. Молећи Му се, памтите само, да је Њему од свију молитава најпријатнија искрена молитва. Мислите о Богу, љубите Његов свети закон, ето вам сва гана молитве као и свих добродјетеља!

Шта треба на првом мјесту да молимо у Богу, мила моја дјечо? Прије свега нитите мудрости духовне, која, просвјетљујући ум ваш светлосношћу вјере и срце страхом Божијим, прво је и најбоље од свију блага. Затим се можете молити за оне које волите, за своје здравље, срећу и безазлено уживање. Бог то заиста дозвољава

правићење. Твој боа је сестра моје бијеле он личи на пријатељство.

Ко си ти? — Ти нијеси мој добри пријатељ; никада не доћеш да ме нечему добром на-вјестити. Ти видиш моја вода што су стране ствари) ти ме гледаш и уздишеш. Своје двадесет година ти личи мојим путем и ја не знам да те доћеш. Ко си ти, да те није послао Бог? Та ми се свијеш, а не пружаш ми радост, ти ме заводи, а не гњешаш ме!

Овог вевера ја те призивах гдје се по-дјаш. То је био једна жалостна ноћ. Криво вјетра било је о мој прозор. Брех сам свијен на својој постели, ја гледах то драго вјетро, јавно још од јарког подушија, и ја мислах као забораваога злато и ја осјећах крие свог живота како се латано лијевају.

Ја поставлах своја у болести, горе, не-тешке љубави. Све ми ово прошло говори на уно своје вјешите замисао једног дана. Ја посма-трех своје свијетле, које уништили да ми др-иће рупа. Своје срца од унишћеног срца, и она она моје су оставиле не поклају ме нити!

Ја се узвах у отприје од сујна оних раз-ваљаних срцањих дана, и говорих, да све одаје из земљи што траје, јаје живијутак поје. Као гнуран у дубоком мору ја се губах у то-ликом заборању, са свију страна ја жерим дубину и ја пашем сам, данаше од свију свијета, моја бијелна замона љубав.

ПОДЛИСТАК

ДЕЦЕМБАРСКА НОЋ

— Alfred de Mise —

У вријеме кад сам био бав, облагох једно вече да не спавам у нашем усамљеном спавоу. Поред мог стола дође и сјде један спрехох дјечо одјеви у прио, која ми нагледаше као брат.

Његово лице бјеше жалостно и ланено! При свјетлости од моје лампе, над којом отвореном кингом као да хоће да чита, на-стала чело на моју руку, и огледе дуго, за-мишљен, са сакатим осјећом...

Кад сам имао једнаест година, ја ивах једног дана зајам коракот у шуму, у магау. Поцрај дрвета дође и сјде један млад човјек одјеви у прио, који ми нагледаше као брат.

Ја га запитих за свој пут, он држаше руку у руци, у другој буче авијаша од ру-ка. Он ме поздравил пријатељски и, окренув-ши се у пола, показа бријег претом...

У доба кад се мисли на љубав, бјих сам у себи олакшати приј свој боа. У угау ватре дође и сјде један странци одјеви у прио, који ми нагледаше као брат.

Он бјаше сузаван и бијелан, једном ру-ком подизаваше на небо, у другој држаше

мач. О мојој биједи изгледао ми је да уздише, али он само пусти мршачи удах као сип...

У доба кад је човјек слободан, и кад се навија здравца у друштву, једног дана по-дихох чапу. Поред мене дође и сјде један тог одјеви у прио, који ми нагледаше као брат.

Он протрча под својим огртачем, нурури-ши дрвојак у парцијам. На његовој је гла-ви свита мршца. Његова мршца рупа тра-жи моју и моја чаша, ударивши о његову, разбје се у мојој слабој руци...

Годишу дошине, бјеше ноћ; бјих на ко-ленима крај постеле гдје је умро мој отац. На узглављу од постеле дође и сјде један спрехох одјеви у прио, који ми нагледа-ше као брат.

Његове очи изловаше сузама, што заћео боаи био је овјештан грњем; његова је дпра лежала на земљи, његова боја први нурури-на а његов зми у његовим грудима.

Ја се вјешах да сам га виђао увијек, у свима групцијам живота; он је страна ви-лија. П ја сам свуда у виду заћео или демона видно ову непријатељску сјенку.

Дошине, уморан од уздицања, да се пре-породим или умрем хтјео сам да се удалим из Француске. Годишо позрићам да идем, хтјех да отпунујем и потражам траг на-де. У Пилу на подножје Апенина; у Колону,

на просjebu y Hьera. Све то, покоравате се Hьеговој светог војни, макар се и не испуниле ваше молибе, јер Он бoље зна него ми, што вам је потребно.

Забилјешке

„Браник“ о „Застави“

Браник је поново отишао да учира панорама у Hьеговој светог војни, макар се и не испуниле ваше молибе, јер Он бoље зна него ми, што вам је потребно.

На за оне ово тога листа „Браник“ нема бољих ријечи. Умислићу на њих како кажећу, крићућу и децићућу овако од рета, за њих већ да су туђи партизи и партизани, да су партизани и партизани, да је друштво Раухових и Дуванових уапсана на друштво човјека историје као поља!

И тај честити лист и ти честити људи овог листа, које овако отворено, јавно и с доказима у руци при судби њихов. „Браник“, српски још имају обрада да декларишу о Српству и да говоре у име српског народа.

И они се буне противу, Црне Горе и прилика у њој! И они још нешто зазирају и пребањују! Да људе ругаће и грши.

Црногорски бјегуници

Биоградска „Политика“ са добро познатом и јавно свјетском адурацијом кад је у питању наша земља, у виду извештаја из Скопља труби о некаквим црногорским политичким бјегуницима. Да би још се што више изјервало, она истине вако „Вардар“ доноси да је један од њих, официр у униформи, већ стигао у Скопље. Да је и то један од обивних борбеника „Политикет“ не треба ни да помињемо. Али да би се знало о чему се ради, нећемо утростити ни једне ријечи, него ћемо само дусити оно што о томе српски лист у Скопљу „Глас Народа“ доноси. Тај лист јавља: „У Берне је добјегло из Црне Горе Милутин Орошић, народни официр и привремени секретар (није, него писар! Ур.) Обласне Управе. Потпуно је мисао да је он овако емигрирао зато што за његово слободноме није било мјеста у његовој отаџбини. Политичких кривица нема, али има оних друштвених. Руковао је касом, у којој је, сад кад је долазила контрола, недостајало неколико хиљада динара. Због тога је са Андријевице морао пребјећи у Берне и тражити заштите од турске власти. Овданије власти су му пружиле помоћ и заштиту и подржавање. Тражио је помоћ и од централне општине, али није добио. Хватио се на неким мјестима да је својом поштом неке важне акте из архиве Обласне Управе“.

Тодино, за сад, на брзу руку, а доцније ћемо опширније проговорити о тим и таквим политичким емигрантима, које биоградска „Политика“ већ има вољу да рекламира и прослава, онако исто што што је прославаљала и некаког Косту Продановића, који је назад двије године био протјеран из Црне Горе као обичан агент-провокатер и шведобешки далеко познатог келенничког капетана, а који је доцније избио у Старој Србији као туђински најамник и ординаран шпирит-девицијант. Равно се друштво тражи...

Братке вијести

Шведска и Русија. Прије неког времена руско јавно мњење саопштило је како у Шведској све Русе контролишу и како о томе треба да воде рачуна они који буду ишли у Штохолм. Шведски

Ја бях да ставим печат од приа војска на ово троши и свуко благо.

Ја бях да га вратим и немогући да вјерујем, и плачући, да још и сад сумњам. Ах! Слаба жена, безумна гордост, прогив своје воље ти ћеш се ошомени! Зашто, велики, Боже, латати у својим миделима? Зашто ове сузе, ово стегнуто грло, овај јенај, кога ти не волиш?

Да, ти чамши, ти уздишеш, ти плачеш, али твоја хиџера је међу нама. Добро! Збогом! Ви ће те бројати сате који ће ме одводити од вас. Ците, идите, и у ово срце од леда унесите задовољну гордост. Ја осјећам себе још млада и живахна, и радо у злу моћи ћете тражити мјесто, у злу које сте ми ни навијели.

Ците, идите! Неумраа природа није вам хтјела дати све. Ах! Јадно дијете, које би хтјело да буде лијепо и не зна да опрости! Ците, идите, пратите судбину; који вас изгуби није све изгубио; башите у вјетар нашу прошлу љубав. Врчати Боже! тебе, кога сам толико вољво, ако ти одеш зашто ме волиш?

Али од једном ја видјех у мрачној ноћи, једну фигуру која без шума долази. На мојој завјеси ја видјех гдје прође сјен, она дође и на моју постелу. Ко си ти, снаждео и биједо лице, мрачно прилика и одјене-

консулат даје сада исправку и тврди да су у 1905. и 1906. г. за вријеме револуције у Русији многи Руси пријешли у Шведску, и да су то махом били они, који су учествовали у илчачкању банака и т. д. Дакле, у главном, то је све био нежељени елемент, о коме се рачуна морало водити. Међутим Шведска и онда и сада тежи, да одржи другарске односе према Русији и Русима и сматраће за миле госте Шведске све госте који буду долазили.

Конгрес у Хагу и народно васпитање. На идучем међународном конгресу у Хагу, биће изишето и једно врло важно питање. То питање односиће се на право вођи, да сатиру природна растина и животињски свијет. Предлог да се по школама развија љубав младежи ка природи, хоће се да генерализује, јер се утврдило, да се са неваспитања младежи и зуди природа сатиру у већој мјери по што она може накнадити, и да се тиме штети човјечанство ако не у садашњости а оно у будућности. Тражиће се, да се уведу као обавезна настава у правцу томе, да се по школама гонед изучавања географије, изучавају предмети који ће упућевати на љубав ка природи и на национални отхоћа према богатству природе на површини култе земљине.

Нова паробродска друштва у Јадранском Мору. Бечка англо-аустријска банка основаће у заједници са неким капиталистима на Сењској Ријеци паробродско друштво, за сада са три модерне лађе првога реда за особни промет из Ријеке у Приморје. Угарска трговачка банка у Будим Пешти основаће такође на Ријеци паробродско друштво. Оба нова друштва намерена су против паробродског друштва Унгаро-Кроата, којему ће свакако осетно конкурирати.

Баџил старости. И Париза јављају; Професор Мечников у Пастеровом институту бави се већ од неколико година идејом, да је старење људских органа и цијелог организма у првом реду пошљедица отрова, који израђују бацили дебелог пријева. Ти отрови досијевају циркулацијом у телесне сокове, па човек без њих не би остарио, већ би живио до крајњих граница живота, које Мечников одређује са двије стотине година, и не би изгубио ништа од своје младалачке снаге. Мечников је саопштио ових дана француској академији наука, да му је пошло за руком у пријеној флори несазрелији један бацил, који је он назвао „Glyko-bakter“. Он је тај бацил ошомо, па може с његовом помоћи разорити друге бациле, који производе отровне сокове, особито оне, који спадају у ред ишодја и фенола. Уведе ли се овај бацил заједно са крвотом у пријева, то се поспе изгубе ишодја и феноли из људских изметина, а хроничко тровање организма носе престане. На конци овог извештаја се вели, да је академија приошштење професора Мечникова примила — шутећи.

Дневник

Прослава Петровдана. И ове је године Петров дан прославлен на свечан начин. У пријестоници се био слегао силан свијет. Било га је највише из околине и унутрашњости, а знатан број је дошао и из Боке и Херцеговине. У очи Пе-

на у црно? Шта хоћеш, жалосна птицо пролазности? Да нијесам гашти сив? Да није пак моје сопствено лице које опајам у огледалу?

Ко си ти, аветиљо моје младости, путник кога ништа не заморавља? Речи ми, зашто те ја без престанка налазим гдје сједиш у сјени гдје сам ја прошао! Ко си ти, дакле, усамљени посјетиоче, тачни госту у коме болу? Ко ти је рекао да ме пратим на земља? Ко си ти, во си ти, брате мој, који се само појављујеш у дану плача?

Визија

— Првијатељу, наш отац је и твој. Ја нијесам ни анђео чувар ни рђава судба људи. Оно што ја волим, ја не знам у коју страну воде кораци на ово благо гдје смо ми.

Ја нијесам ни Бог ни демон и ти си ме назвао мојим именом када си звао свога брата; гдје ти идеш, ту ћу и ја бити увијек, до твојих пошљедњих дана, када ћу отаћи да ти сједиш на плочу од гроба.

Небо ми је повјерило твоје срце: када будеш у свом болу, дођи к мени без спокојства и ја ћу те пратити на свом путу. Али ја не могу да ти дирнем руку. Пријатељу, ја сам Усамљеност!

тровдана војна музика је свирала пред Двором, гдје је Hьегово Краљ. Височанство Књаз Петар приметно коло са окупљеним народом. Анимиран симпатичним младим Књазом, народ је био народна кола, када је Hьегово Величанство Краљ са Hьеговим Краљ. Височанством Књазом Нашљедником сшао у народ посматрајући народно весеље, док су се сви остали чланови Краљевске Породице били окупили на балкону Двора и врло дуго уживали у посматрању народа, који се пред Двором био скупио у врло великом броју, играјући и весељећи се до неко доба ноћи. Овом приликом Hьегово Величанство Краљ благоизвољно је, улазећи у народ, многе да освоји, и да се с њима разговара, распитујући се за њихове домаће послове, док је Hьегово Краљ. Височанство Књаз Петар са официрима од кола до кола ишао и узимао учешћа у народној игри. На сам Петров дан била је у манастирској цркви архијерејска служба, послније које је отворен Њивот Светог Петра. У 11¹/₂ сати била је у дворској цркви такође служба, којој су присуствовали и Hьихова Величанства Краљ и Краљица са свима члановима Краљевске Породице. Послије благодарења Hьихова Величанства су са члановима Краљевске Породице приступили моштима Светог Петра, око којих се народ кунпо и приступао преко цијелог дана. За ово вријеме војска је са војном музиком била постројена испред цркве, па кад су се Hьихова Величанства с Краљевском Породицом вратила у Двор, војска је уз звук музике дефиловала испред Краљевске Породице, која је за то вријеме стајала пред Двором. На Обилићевој Пољани биле су подигнуте шатре, гдје се народ овијех дана веселио до дубоко у ноћ, а синоћ и до саме зоре.

Имендан Краља Петра. У овдашњем српском посланству јуче, у петак, прославлен је имендан Hьеговог Величанства Краља Петра од Србије. Пред посланством је наша војна музика свирала за вријеме честитања, почев са српском химном „Боже правде“. У име Hьеговог Величанства Краља на честитању је био г. бригадир сердар Јанко Вукотић, шеф дворске војне куће, а у име Hьеговог Краљ. Височанства Књаз Нашљедника капетан Блажо Врбица. На честитање је био дошао и Hьегово Височанство Књаз Петар. Тога дана г. и г-ђа Гавриловић примали су са највећом љубавношћу и гостопримством у току честитања многобројне одличне госте из свију пријестонијских кругова.

Измијењали честитке. Поводом Петровдана, рођендана Hьеговог Величанства Краља Петра, измијењани су срдачни телеграфски поздравни између Краљева обадвију српских држава.

Имендан Књаза Петра. Поводом имендана Hьеговог Краљ. Височанства Књаза Петра, на Петров дан су му многобројни наши великодостојници честитали имендан, а многи су се уписали и у књигу. Официри цетињског гарнизона испред подне дошли су корпоративно у Двор, да му лично честитају, када су од стране Књаза Петра почашћени пићем. Исто тако Књаз Петар је и из унутрашњости примно многобројне телеграфске честитке врло топлог садржаја.

Отпутовала. Hьено Краљ. Височанство Књагиња Нашљедница отпутовала је јутрос у Стрелиц, праћена од државног савјетника у пензији г. М. Поповића и своје дворске даме г-ђице Добнеј. Hьено Краљ. Височанство провешће краће вријеме код својих милих родитеља,

да би се сада наша у њиховом кругу приликом прославе деведесетог рођендана своје бабе. Баба Hьеног Краљ. Височанства Нашљеднице налази се у коду онијех знаменитих жена у Hьемачкој, које су играле видну улогу у важним догађајима својега народа. Она је била један од врних сарадника Бизмаркових. Према својој унуци, Књагињи Милци, она је вазда испуњена њезном љубављу, пратећи је добротом својега племенитог срца. Полазећи у оваквој прилици у свој узвишени род, Hьено Краљ. Височанство Нашљедница враћа својој љубљеној баби један дуг захвалности и уважања са жељом, да својим присуством у родитељској кући увелича домаћу радост и рижетко славље.

При испраћају Hьено Краљ. Височанство поздравила је цијела Краљевска Породица, пожељевши јој срећни пут и весели повратак у отаџбину, а Hьегово Краљ. Височанство Књаз Нашљедник отпратио је до границе.

Дефиловање војске. Послије благодарења у дворској капели јуче је војска дефиловала испред Двора пред Hьеговим Величанством Краљем. Држање трупа учинило је одличан утисак на многобројни присутни народ, међу којим бјеше и доста странаца и наше драге браће из Боке. Са усхићењем и поноспним задовољством народ је посматрао дефиловање наше војске, чија је дивна појава у свакоме од гледалаца будила најбоље наде.

Забава у Владином Дому. Синоћ је била у Владином Дому велика забава, коју је давао Hьегово Краљ. Височанство Књаз Петар поводом свог имендана. Забава је била сјајна и испала је на задовољство свију отмених и врло угледних званица. Њу су посјетили Hьихова Величанства Краљ и Краљица са свима члановима Краљевске Породице. Забава је отворена српском игром, коју су повели сви млађи чланови Краљевске Породице, а по том су се у најбољем расположењу и у највећем складу, отмено и лијепо ређале игре за игром, у којој су видног учешћа узимали сви чланови Краљевске Породице, окружени многобројним одличним играчима из првих пријестонијских кругова. Нарочито се указивао лијепо призор, када су се уз складне звуке војне музике, која је под вестибилном свирала, изводиле разне лијепе фигуре кадрила и ланса. Пространа и лијепа сала Владиног Дома била је прекривена паровима играча Кадрил је играло по петнаест парова с једне и с друге стране. У лијепим колонама издвајала су се Hьихова Краљ. Височанства Књагиња Нашљедница, Књагиња Наталија и Књагињице Ксенија и Вјера, као и Hьихова Краљ. Височанства, Књаз Мирко и Књаз Петар окружени госпођама и господом члановима Краљев. Владе, дипломатког кора, државних великодостојника, официрског кора, виших чиновника и одличног грађанства. Hьихова Величанства Краљ и Краљица за све вријеме били су на узвишеном пријестолу, одакле су посматрали игранку, док је Hьегово Краљ. Височанство Књаз Нашљедник водио разговор с многима од присутних. Испред поноћи Hьихова Величанства Краљ. и Краљица и и Hьихова Краљ. Височанства Књаз Нашљедник и Књагиња Нашљедница милостиво су се опростили са присутним и одвезли у Двор, испраћени бурним клицањем, као што су били и дочекани. По одласку њихову игранка је у најбољем расположењу и даље настањена, а у поноћи су присутни пошли у бифе, да се поткријепе закуском и разноврсним пићем. Бифе је био

постављен у дворишту Владиног Дома под пространим шатором, где су били уређени укусно и лијепо столови, окићени разноврсним јестивом и пићем. Пријатан положај, у коме се бифе налазио, обилно и богато снабдевен разноврсним закускама и хладним пићем, задржао је присутне дуже вријеме у најбољем расположењу, послније чега је настала поново игранка, са које су се гости почели да разилазе кућама са најљепшим утисцима. На забави је владао највећи ред, отменост и таква анимираност каква се скоро на забавама код нас није могла видјети. Присуство Двора, љубазност Краљевске Породице, предусретљивост симпатичног и гостољубивог Књаза Петра и отменост, којом је одисала ова забава за све вријеме, на присутне је остављала дубоког утиска тако, да су се сви за све вријеме на забави пријатно и лагодно осјећали, усхићени овом сјајном забавом, захваљујући се Његовом Краљевском Височанству Књазу Петру што им је и овом приликом пружио могућности, да се овако лијепо забаве и ово вече проведу у најпријатнијем расположењу. Забава је била многобројно посјећена и била је једна од најбољих у овој сезони.

Нови памфлет. У некаквој Црној Књизи, која је штампана у Бечу, објављен је текст тобожњег тајног уговора, који је бајаги закључен између Црне Горе и Аустрије. Уговор је у пријеводу од ријечи до ријечи саопштио један биоградски лист, који је стављен и нашим читаоцима на расположење, и насупрот закону о штампи, само зато, да би наша публика видјела, какве се све клевете, гадости и нискости употребљују против Црне Горе и њеног владоца. Са наше службене стране вијест о томе уговору одлучно је демантована у иностранству. И ми ћемо се у идућем броју мало више позабавити тијем најновијим Њорфишкеом противу Црне Горе.

Изложба женских радова. У четвртак у 11 сати прије подне Њено Краљ. Височанство Књагињица Ксенија благоизвољела је да отвори изложбу женских радова, која је приређена од радова ученица у Женској Радничкој Школи Књагињице Јоланде. Радови су били изложени у два одјељења и укусно су били распоређени. У једном одјељењу био је бијели и у опште вез, а у другом ткиво и шав. Пошто је Њено Краљ. Височанство Књагињица Ксенија, која неуморну бригу и надзор води око овог завода, разгледала све изложене радове, извољела је изразити своје задовољство на постигнутом успјеху, када су и ученице овог ваљаног завода подвргнуте испиту како теориском тако и практичном. Изложба је била отворена три дана и за то је вријеме посјетиле многе угледне особе, а нарочито наше женскиње, које су биле усхићене изложеним радовима, купујући све што им се допало тако, да је већи број радова распродан још за вријеме траја-

ња ове изложбе. Свако, ко је имао прилике да посјети ову прекрасну изложбу, а тих је био лијепа број како из пријестонице тако и са стране, најпохвалније се изражавају о њој. Овај корисни завод постоји на Цетињу под покровитељством Књагињице Јоланде већ једанаест година и за ово вријеме је врло лијепа успјех постигао. Школска обука траје четири године и за то се вријеме ученице обучавају свима женским радовима како теориски тако и практично и по свршеном школовању потпуно су спремне за све врсте женских радова. Женска Радничка Школа за ово кратко вријеме дала нам је лијепа број ваљаних радница, од које многе, како из Црне Горе, тако и из другијех српскијех крајева, где ужива врло лијепа глас солидног и ваљаног завода, својим радом самостално живе на корист себи, свијема и околини. Школом управља г-ђа Зорка Ковачевићка, чијем се труду има много да захвали за успјех и напредак њен. Уз њу у овој школи с успјехом дјелају као наставнице: г-ђа Видна Мемедовић, која ученице обучава у ткању и свима нашим народним домаћим радовима, вршећи уједно и економску дужност; г-ђица Чукићева, која предаје крој и шав, и г-ђица Ђурашковићева, која предаје плетиво. Обука је како теориска, тако и практична, те се ученице обучавају чак и произвођењем и обрадом свиле и вуне, те радове изводе из потпуних сировина, прерађујући вуну за свој рад и његујући свилене бубе, из које изводе свилу за радове. Од бијелог веза имали смо прилике да видимо изложене радове на свили, јути и платну у свима врстама рада и облицима као: кошуље, јастуке, застираче, разне врсте чипака, и др.; од наших домаћих рукотворина: ошвице, разне врсте платна, ћилима, пешкира, плетива и т. д. па чак и ћилимове персиске и пиротске врсте; од плетива разне врсте чарапа, фањела, рукавица и др. рађене једноставно и у боји на машини; и разне врсте женских одијела за дјецу и одрасле. Сви ови радови су израђени врло вјешто и укусно тако, да заслужују сваку похвалу, те је и утисак ове изложбе врло лијепа и пријатан. Ова изложба не само да је са изложеним предметима и свог уређења подицила нашу пријестоницу, него би на похвалу служила и много већим градовима, где се велика пажња женским радовима указује и где се они нарочито његују. Биљежећи са задовољством то, не можемо а да не одамо сваку похвалу овом заводу нашем, чијем се уређењу и раду можемо само подицити пред културним свијетом, јер смо имали прилике од многих отмених дама са стране, које су обишле овакве и сличне заводе на страни, да чујемо најпоскавије оцјене о њему.

Задарски епископ. На мјесто пензионисаног епископа г. д-р Никодима Милаша биће постављен за епископа далматинског у Задру г. Димитрије Бранковић, архимандрит у Беочину.

Књижевност

Двјестагодишњица Царева Лаза. У спомен двјестагодишњице Царева Лаза, која је била 29. јула 1712 г. Марко Драговић написао је књигу, у којој је изложио шта се све до сада о тој славној битци писало и прегледао, описујући је уједно. За ове битке писац се служио кратком историјом Црне Горе митрополита Василија Петровића, најстаријим писаним споменом „Евтонис Црногорски“, писаним митрополита Василија Петровића руском државном канцелару грофу Бестужеву — Ријуну, грофу Петру Ивановићу Шувалову и Александру Михаиловичу Голцину, историјом Црне Горе Симе Милутиновића Сарајлије, и историјама Милорада Медаконића и Димитрија Милаковића, на је на крају књиге додао и пјесме Петра II. о овом боју једну из „Слобоцијад“, а другу из „Лажног Цара Шћепана Малог“, Р. Рогачевића из драме „Царев Лаз“ и народну пјесму „Штампану у историји С. Милутиновића и „Српском Огледалу“. На крају је књиге посвета јунацима Царева Лаза, побједницима за отаџбину. С обзиром да се дан двјестагодишњице приближује, ова књига г. Драговића добро ће доћи као подизање успомене на тај знаменити догађај, а нарочито нашој омладини, те је зато препоручујемо свакоме ко би хтио изабрати да се упозна са том славном побједом црногорског оружја, која је била један од основних каменова, на којима је сазидана наша садашњост. Цијена је књиге 50 пара.

Разне вијести

Вјештачки памук. У Милану је у индустријалним и трговачким круговима побудила велику сензацију вијести, да су белгиски инжењер Алфред Блох и париски хемичар Бурбон продали познатом индустријалцу са памуком и заслужнику у комори Силвију Кресни патент за вјештачко проишлагање памука. Кресни је платио за патент 50.000 лира, а Блох и Бурбон су већ дошли да у Милану оснују фабрику вјештачког памука. Креснијеви инжењери су опасили, да са том фабрикацијом нијесу чисти послови. Позвани су познати агенти, који су преобучени као радници доказали, да је Блох у мјешавину, из које се требао створити вјештачки памук, примјешао правог памука. Кад је ова превара откривена, тражио је Кресни и доцна добио награду не само плаћених 50.000 лира него још 30.000, који су потрошени за пробае. Овако показује цијелу ствар Кресни, док је Блох саопштио у неким париским листовима, да је чврсто увјерен о вриједности свога памука, који није зато мање вриједан, јер је Бурбон примјешао правог памука, да буде уметни што бољи. Начин, како је Кресни од њега добио награду 50.000 лира и даљних 30.000, јест ограничење личне слободе, па је Блох Креснина предао суду. Адвокат фирме Кресни јавља у реким миланским листовима, да је Кресни прихватио Блох и Бурбон суду ради преваре, па ће се цијелом том ствари доједна бавити милански казни суд.

Апарат за сазнавање непогоде. Већ отада су измишљени апарати, који имају циљени покушати, да се суери електрично изражавање атмосфере и да се изрази на његов утисак на веће даљине. Досадашњи успеси, који су познати постигнати у Америци, изгледа да су сад увеличани инструментима, који је француски научник Флајоле пронашао и поставио у опсерваторијуму у Лиону. Тиме је у неколико случајева већ дата била могућност, да се сазна за непогоду, која се појављује на растојању од неких 500 километара. Апарат се састоји готово из петих дијелова из којих и апарат за безжичну телеграфију. Како досадашњи електрични извјештач електричних таласа (детектор) није био погодан за ову сврху, то је он замјенен другим апаратом, који се назива „минерални детектор“. Он се састоји из сумпор мангана са фино распоређеним бакром, а осјетљив је готово исто толико, колико и онај стари апарат. Реле је обично био довољан за утврђивање електричног изражавања, али се сад, само због велике раздаљине, морао замјенити једним осјетљивим галванометром са фотографским обилежавањем. Надамо се, да ће се моћи сазнати долазак непогоде за 24 часова у напријед, а то је важан успјех пошто се у многим случајевима за то вријеме може отклонити или бар ублажити многа штета. Како је пут, којим непогода до-

лази обично унапријед обилежен, то се њен долазак може у напријед и знати. Као што се види, то је за науку врло велики и важан пронашај, којим се Французи диче.

Брзојављање слика Берлинског постаја за фотографирање на даљини успјело је педавије снимити слику из необично велике удаљености. Управитељ ове поште професор Корн отаутор је у Монте Карло, те је тамо јасно узео слику кнеза Амберта од Монака, који му је прешо Париз брзојавно његов друг професор Глазер из Берлина. Удаљеност Берлин-Монте Карло износи у ваздушној линији 1500 километара. Снимање је трајало равно 15 минута.

Биљежник

Један свијетло примјер

Међу нама Србима као преко рамена се пледа на људе занатлије и сматра се, да је занат недостојан. Код нас се до скоро сматрао занат као нешто најгоре, па се још и дан данашњице не могу од тога да смањиву. Зато и вије икакво људи што са занатима стојимо за и на онако, а нарочито ми у Црној Гори, где се многома све прије лепа за руке само не занатлијски алат.

Колико се у томе далеко иде, то је добро познато, те су зато врло ријетки примјери чак и у страном свијету да се отмени интелегентни људи одају занату.

Уобртничкој корпорацији у Коморану ослобођен је за занатлијског помоћника Корнел Анта, син народног посланика на угарском сабору Гезе Антала. Скоро у исто доба је озбиљни младик познати гимназијски нешто зрелији, јер је за пријеме шегртовања и вриједно чино, те је извучио и занат и гимназијске науке и данас ступа у живот као образован, спреман занатлија.

Одиста редак примјер у овом центриском мађарском друштву, где сваки трчи за господством на послје гледију. Та баш ових дана је калвинска гимназија у Соди расписала стечај, у ком тражи професора који ће у 10 часова на недељу предавати латински и грчки, а за награду од једне, словом: једне круне од часа. Зар није то „лијена“ надница дипломирном професору?

У вези с овим нећемо да је прије двије године у Вршцу у Банату један одлични млад Србин послје свршених гимназијских наука и послје положене матуре отишао на кобаснички занат. И њему ће свакако боље ићи у животу, него многој нашој голој господи.

Нијесу зајуду наши стари говорили: занат је затај!

Дао би Бог да, се млађи нараштај освјестити.

ОГЛАСИ

ОБЈАВА

Народна Банка Краљ. Црне Горе у Бару, овим позива своје акционаре, који су заостали са уплатом на уписане акције, да те заостатке отпочну одмах уплативати, те да их **Најдаље до краја мјесеца Новембра, о. г. потпуно исплате.**

У противном случају, све уплатљене износе ових акција, које тога дана буду у заостатку више од 3. мјесеца, Банка ће уништити у резервни фонд, а акције прогласити за уништене.

На остале заостатке рачунаће 10% затезне камате.

Р. 75. бр. 37. 11

УПРАВА

ОБЈАВА

Народна Банка Краљ. Црне Горе у Бару, овим ставља до знања заинтересованим, да је свог бившег чиновника Милана Вучегића, уступед занемаривања дужности отпустила из службе, и да за истога на себе никаквих одговорности не прима.

Р. 37. бр. 38. 11

УПРАВА

НА ЗНАЊЕ

У приграђу вароши Цетиња, а до новог Дворског парка издајем под кириџом кућу са 5 соба.

Р. 20. бр. 39. 11

Перо Стојановић

ЦЕНТРАЛА:
ТРЕБИЊЕ (Херцеговина)

ТРАВУНИЈА

ФИЛИЈАЛА:
ГРУЖ (Далмација)

трговачко, индустријско, отпремачко, комисионо и агентурно дионичарско друштво.

Велико складиште сваковрсног пиљаног дрва: дасака, мурала, јеловог, пињевог, хрстовог, буковог, сировог и нуханог. Паркета букова и хрстова.

Греда тесаних сваке димензије. Горивог дрва и енглешког каменог угљена.

из 1911. год.
П. ш. бр. 39. 18—54

Све уз врло умјерене дневне цијене.

Шампа Кр. Ц. Државне Штампарије.

Власник и одговорни уредник Радомир Кривокапић Орлински.